

Suvestinė redakcija nuo 2008-02-14 iki 2009-08-03

Įstatymas paskelbtas: Žin. 2002, Nr. [103-4604](#), i. k. 1021010ISTA0IX-1132

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
STRATEGINĘ REIKŠMĘ NACIONALINIAM SAUGUMUI TURINČIŲ ĮMONIŲ IR
ĮRENGINIŲ BEI KITŲ NACIONALINIAM SAUGUMUI UŽTIKRINTI SVARBIŲ
ĮMONIŲ
Į S T A T Y M A S**

2002 m. spalio 10 d. Nr. IX-1132
Vilnius

1 straipsnis. Įstatymo paskirtis

Įstatymo paskirtis – nustatyti, kurios įmonės ir įrenginiai (tarp jų ir steigini) turi strateginę reikšmę nacionaliniam saugumui, kurie iš jų nuosavybės teise privalo priklausyti valstybei, o kuriuose iš jų (ir kokiomis sąlygomis) kapitalo dalį gali sudaryti privatus nacionalinis bei europinės ir transatlantinės integracijos kriterijus atitinkantis užsienio kapitalas, paliekant sprendžiamąją galią valstybei, taip pat nustatyti kitas nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbias įmones.

2 straipsnis. Valstybės įmonės ir valstybei nuosavybės teise priklausančys įrenginiai

1. Strateginę reikšmę nacionaliniam saugumui turi šios valstybės įmonės:

1. *Neteko galios nuo 2006-06-10*

Straipsnio punkto naikinimas:

Nr. [X-621](#), 2006-05-25, Žin. 2006, Nr. 65-2385 (2006-06-10), i. k. 1061010ISTA000X-621

- 2) valstybės įmonė Giraitės ginkluotės gamykla;
- 3) valstybės įmonė Ignalinos atominė elektrinė;
- 4) valstybės įmonė Kauno aerouostas;
- 5) valstybės įmonė Klaipėdos valstybinio jūrų uosto direkcija;
- 6) valstybės įmonė Lietuvos paštas;
- 7) valstybės įmonė Lietuvos naftos produktų agentūra;
- 8) valstybės įmonė „Oro navigacija“;
- 9) valstybės įmonė Tarptautinis Palangos oro uostas;
- 10) valstybės įmonė Tarptautinis Vilniaus oro uostas.
- 11) valstybės įmonė „Automagistralė“;
- 12) valstybės įmonė „Alytaus regiono keliai“;
- 13) valstybės įmonė „Kauno regiono keliai“;
- 14) valstybės įmonė „Klaipėdos regiono keliai“;
- 15) valstybės įmonė „Marijampolės regiono keliai“;
- 16) valstybės įmonė „Panevėžio regiono keliai“;
- 17) valstybės įmonė „Šiaulių regiono keliai“;
- 18) valstybės įmonė „Tauragės regiono keliai“;
- 19) valstybės įmonė „Telšių regiono keliai“;
- 20) valstybės įmonė „Utenos regiono keliai“;
- 21) valstybės įmonė „Vilniaus regiono keliai“;
- 22) valstybės įmonė „Vidaus vandens kelių direkcija“.

Papildyta citata:

Nr. [IX-2000](#), 2004-02-05, Žin., 2004, Nr. 28-871 (2004-02-21), i. k. 1041010ISTA0IX-2000

2. Strateginę reikšmę nacionaliniam saugumui turi šie valstybei nuosavybės teise priklausantys įrenginiai:

- 1) Klaipėdos valstybinio jūrų uosto hidrotechniniai įrenginiai, krantinės, navigacijos keliai ir kanalai, navigaciniai įrenginiai ir kiti infrastruktūros objektai;
- 2) valstybinės reikšmės keliai pagal Vyriausybės patvirtintą sąrašą;
- 3) skrydžių valdymo sistemos įrenginiai;
- 4) viešojo naudojimo geležinkeliai.

3. Šio straipsnio 1 dalyje nurodytos valstybės įmonės gali būti pertvarkytos į akcines bendroves ar uždariasias akcines bendroves arba reorganizuotos Civilinio kodekso nustatytais būdais tik Seimui priėmus atitinkamą įstatymą.

4. Šio straipsnio 2 dalyje nurodyti įrenginiai turi nuosavybės teise priklausyti valstybei ir gali būti išnuomoti ir perduoti pagal panaudos sutartį arba perduoti valdyti, naudoti ir disponuoti jais patikėjimo teise tik šio straipsnio 1 dalyje nurodytoms valstybės įmonėms ir 3 straipsnio 1 dalyje nurodytoms įmonėms.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [IX-2000](#), 2004-02-05, *Žin.*, 2004, Nr. 28-871 (2004-02-21), i. k. 1041010ISTA0IX-2000

3 straipsnis. Įmonės, kurių kapitalo dalį gali sudaryti privatus nacionalinis bei europinės ir transatlantinės integracijos kriterijus atitinkantis užsienio kapitalas, paliekant sprendžiamąją galią valstybei, ir įrenginiai

1. Strateginę reikšmę nacionaliniam saugumui turi šios įmonės, kurių kapitalo dalį gali sudaryti privatus nacionalinis bei europinės ir transatlantinės integracijos kriterijus atitinkantis užsienio kapitalas, paliekant sprendžiamąją galią valstybei:

- 1) akcinė bendrovė „Detonas“;
- 2) akcinė bendrovė „Lietuvos geležinkeliai“;
- 3) akcinė bendrovė Lietuvos radijo ir televizijos centras;
- 4) akcinė bendrovė „Jonavos grūdai“;
- 5) akcinė bendrovė „Lietuvos energija“;
- 6) akcinė bendrovė „Šilutės polderiai“;

7. *Neteko galios nuo 2007-04-26*

Straipsnio punkto naikinimas:

Nr. [X-1079](#), 2007-04-05, *Žin.*, 2007, Nr. 46-1714 (2007-04-26), i. k. 1071010ISTA00X-1079

- 8) akcinė bendrovė „Klaipėdos nafta“.

9) nacionalinis investuotojas, nurodytas Lietuvos Respublikos atominės elektrinės įstatymo ketvirtajame skirsnyje (toliau – nacionalinis investuotojas);

- 10) AB Kruonio hidroakumuliacinė elektrinė;
- 11) AB Kauno hidroelektrinė.

Papildyta citata:

Nr. [X-1447](#), 2008-02-01, *Žin.*, 2008, Nr. 19-675 (2008-02-14), i. k. 1081010ISTA00X-1447

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [IX-2000](#), 2004-02-05, *Žin.*, 2004, Nr. 28-871 (2004-02-21), i. k. 1041010ISTA0IX-2000

2. Strateginę reikšmę nacionaliniam saugumui turi akcinės bendrovės „Lietuvos energija“ įrenginiai, sudarantys 110 kV ir aukštesnės įtampos elektros perdavimo tinklą ir jo priklausinius.

3. Šiame Įstatyme valstybės sprendžiamoji galia reiškia, kad šio straipsnio 1 dalyje nurodytose įmonėse, išskyrus akcinę bendrovę „Lietuvos energija“, valstybei turi priklausyti daugiau kaip 1/2 balsų suteikiančių šių įmonių akcijų. Valstybės sprendžiamoji galia akcinėje bendrovėje „Lietuvos energija“ reiškia, kad valstybei, o įsteigus nacionalinį investuotoją ir kaip nepiniginį įnašą į jo įstatinį kapitalą įnešus valstybei nuosavybės teise priklausančias akcines

bendrovės „Lietuvos energija“ akcijas, nacionaliniam investuotojui priklauso daugiau kaip 2/3 balsų suteikiančių šios įmonės akcijų.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [X-1447](#), 2008-02-01, Žin., 2008, Nr. 19-675 (2008-02-14), i. k. 1081010ISTA00X-1447

4. Europinės ir transatlantinės integracijos kriterijus atitinkantis užsienio kapitalas sudaro šio straipsnio 1 dalyje nurodytų įmonių kapitalo dalį tokiais pačiais sąlygomis kaip ir privatus nacionalinis kapitalas Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta tvarka.

5. Po pertvarkymo ar reorganizavimo veiksiančiose šio straipsnio 1 dalyje nurodytose įmonėse turi išlikti valstybės sprendžiamoji galia.

6. Likviduojant (taip pat dėl bankroto) šio straipsnio 1 dalyje nurodytas įmones, joms priklausantis nekilnojamas ir įkeistas turtas, taip pat šio straipsnio 2 dalyje nurodytas turtas gali būti parduodamas ar kitaip perleidžiamas tik Lietuvos Respublikos valstybės institucijoms, valstybės įmonėms arba įmonėms, kurių kapitalo dalį sudaro privatus nacionalinis bei europinės ir transatlantinės integracijos kriterijus atitinkantis kapitalas, tačiau valstybei ar savivaldybei priklauso daugiau kaip 1/2 balsų suteikiančių šių įmonių akcijų.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [X-1079](#), 2007-04-05, Žin., 2007, Nr. 46-1714 (2007-04-26), i. k. 1071010ISTA00X-1079

7. Neteko galios nuo 2007-04-26

Straipsnio dalies naikinimas:

Nr. [X-1079](#), 2007-04-05, Žin., 2007, Nr. 46-1714 (2007-04-26), i. k. 1071010ISTA00X-1079

Papildyta citata:

Nr. [IX-1677](#), 2003-07-01, Žin., 2003, Nr. 73-3354 (2003-07-23), i. k. 1031010ISTA0IX-1677

8. Įsteigus nacionalinį investuotoją ir kaip nepiniginį įnašą į jo įstatinį kapitalą įnešus akcinės bendrovės „Lietuvos energija“, akcinės bendrovės Rytų skirstomųjų tinklų ir akcinės bendrovės „VST“ akcijas, sudarančias daugiau kaip 2/3 akcijų ir balsų kiekvienos bendrovės visuotiniame akcininkų susirinkime, nacionalinis investuotojas ir jo organai turi veikti taip, kad nacionaliniam investuotojui nuosavybės teise visada priklausytų ne mažiau kaip 2/3 akcinės bendrovės „Lietuvos energija“, akcinės bendrovės Rytų skirstomųjų tinklų ir akcinės bendrovės „VST“ akcijų ir balsų kiekvienos bendrovės visuotiniame akcininkų susirinkime. Jeigu akcinės bendrovės „Lietuvos energija“, akcinės bendrovės Rytų skirstomųjų tinklų ir akcinės bendrovės „VST“ vykdoma veikla reorganizuojant, pertvarkant bendrovę ar kitokiu būdu būtų atskirta, perduota ar perleista, nacionaliniam investuotojui tiesiogiai ar netiesiogiai turi priklausyti ne mažiau kaip 2/3 akcijų ir balsų visuotiniame akcininkų susirinkime bendrovėse, kurioms nuosavybės teise priklauso Lietuvos Respublikos elektros energijos perdavimo tinklas, elektros energijos skirstomieji tinklai, taip pat bendrovėse, kurios vykdo elektros energijos perdavimo, elektros energijos rinkos operatoriaus, elektros energijos skirstymo ir visuomeninio elektros energijos tiekėjo veiklą.

Papildyta straipsnio dalimi:

Nr. [X-1447](#), 2008-02-01, Žin., 2008, Nr. 19-675 (2008-02-14), i. k. 1081010ISTA00X-1447

4 straipsnis. Nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbios įmonės

1. Nacionaliniam saugumui užtikrinti, be šio Įstatymo 2 ir 3 straipsniuose nurodytų įmonių ir įrenginių, svarbios yra ir šios įmonės:

- 1) akcinė bendrovė „Mažeikių nafta“;
- 2) akcinė bendrovė „Lietuvos dujos“;
- 3) akcinė bendrovė „Vakarų skirstomieji tinklai“;
- 4) akcinė bendrovė „Rytų skirstomieji tinklai“;
- 5) akcinė bendrovė „Lietuvos elektrinė“;
- 6) akcinė bendrovė „Lietuvos telekomas“;

7) akcinė bendrovė „Achema“.

8) vandens tiekimo ir nuotekų šalinimo paslaugas teikiančios įmonės pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės patvirtintą sąrašą.

Papildyta straipsnio punktu:

Nr. [IX-2000](#), 2004-02-05, *Žin.*, 2004, Nr. 28-871 (2004-02-21), i. k. 1041010ISTA0IX-2000

2. Siekiant užtikrinti nacionalinį saugumą, įstatymai gali nustatyti papildomus šio straipsnio 1 dalyje nurodytų įmonių veiklos reikalavimus.

3. Vandens tiekimo bei nuotekų šalinimo paslaugas teikiančios įmonės, nurodytos šio straipsnio 1 dalies 8 punkte, turi nuosavybės teise priklausyti valstybei ar savivaldybei arba valstybei ar savivaldybei turi priklausyti daugiau kaip 75 procentai balsų suteikiančių šių įmonių akcijų.

Papildyta straipsnio dalimi:

Nr. [IX-2000](#), 2004-02-05, *Žin.*, 2004, Nr. 28-871 (2004-02-21), i. k. 1041010ISTA0IX-2000

4¹ straipsnis. Ypatingą strateginę reikšmę nacionaliniam saugumui turinčios įmonės ir įrenginiai bei jiems ir investuotojams taikomos nacionalinio saugumo interesus užtikrinančios specialiosios saugumo priemonės

1. Ypatingą strateginę reikšmę nacionaliniam saugumui turi Lietuvos Respublikos atominės elektrinės įstatyme nurodytos Lietuvos Respublikos elektros energetikos sistemos jungtys su Lenkijos Respublikos ir Švedijos Karalystės elektros energetikos sistemomis, projekto įgyvendinimo bendrovė ir nauja atominė elektrinė.

2. Lietuvos Respublikos Vyriausybė ir nacionalinis investuotojas, per savo dukterines įmones valdantis pagrindinę Lietuvos elektros energetikos sistemos dalį, įgyvendina Lietuvos strateginį tikslą – kompleksiškai integruoja Lietuvos Respublikos elektros energetikos sistemą į Europos Sąjungos valstybių elektros perdavimo sistemas ir elektros energijos vidaus rinkas.

3. Įgyvendindamos šio straipsnio 2 dalyje numatytą strateginį tikslą, Vyriausybė ir valstybės institucijos, priimdamos nutarimus ir sprendimus bei sudarydamos susitarimus, valstybės akcijų valdytojai, priimdami sprendimus, sudarydami susitarimus ir įgyvendindami valstybei nuosavybės teise priklausančių nacionalinio investuotojo ar jo teisių perėmėjo bendrovėje, taip pat šių bendrovių įsteigtose dukterinėse bendrovėse akcininkų teises, užtikrina, kad:

1) nacionalinis investuotojas, siekdamas savo veiklos tikslo, įgyvendintų pagrindinį Lietuvos Respublikos elektros energetikos sistemos uždavinį – neribotą laiką, nepriklausomai, saugiai, patikimai aprūpinti Lietuvos vartotojus elektros energija;

2) Nacionalinėje energetikos strategijoje numatyti strateginiai objektai – nauja atominė elektrinė, elektros perdavimo jungtys į Lenkijos Respubliką ir Švedijos Karalystę, užtikrinančios efektyvius ir reikiamos apimtys elektros energijos mainus tarp Lietuvos Respublikos elektros energetikos sistemos ir Elektros energijos perdavimo koordinavimo sąjungai (toliau – UCTE) bei Šiaurės šalių perdavimo sistemos operatorių organizacijai (NORDEL) priklausančių sistemų, – būtų realizuoti neatidėliojant;

3) naujos atominės elektrinės ir elektros perdavimo jungčių į Švedijos Karalystę bei Lenkijos Respubliką techniniai sprendimai ir parametrai būtų parinkti taip, kad pagrindinė dalis atominei elektrinei reikalingų galios rezervų būtų gaunama iš Europos Sąjungos valstybių ir būtų patenkintos Lietuvos Respublikos elektros energetikos sistemos darbo sinchroniniu režimu su UCTE sistema sąlygos;

4) Lietuvos Respublikos elektros energetikos sistema būtų parengta neatidėliotinam prisijungimui prie UCTE sistemos sinchroniniam darbui, kai tik bus įrengtos elektros tinklų jungtys, įgyvendintos techninės priemonės ir atlikti veiksmai, reikalingi Lietuvai tapti UCTE nare;

5) naujos atominės elektrinės projekto įgyvendinimo bendrovės kapitale dalyvaujant Lietuvos ir užsienio investuotojams, būtų apsaugoti Lietuvos Respublikos nacionalinio saugumo ir valstybės esminiai interesai, o pasirenkant atominės elektrinės projekto įgyvendinimo dalyvius, būtų

taikomi europinės bei transatlantinės integracijos kriterijai.

4. Projekto įgyvendinimo bendrovei, naujai atominei elektrinei, Lietuvos Respublikos elektros energetikos sistemos jungtims su Lenkijos Respublikos ir Švedijos Karalystės energetikos sistemomis ir investuotojams taikomos nacionalinio saugumo interesus užtikrinančios specialiosios saugumo priemonės. Nacionalinio saugumo interesus užtikrinančios specialiosios saugumo priemonės yra teisės aktuose ir tarptautinėse sutartyse nustatytos sąlygos ir reikalavimai, skirti esminių valstybės interesų (valstybės saugumo, suvereniteto, ekonominės galios, visuomenės sveikatos ir saugios aplinkos, viešosios tvarkos užtikrinimo ir kitų) apsaugai, siekiant užkirsti kelią grėsmę keliantiems veiksams ir neveikimui, šalinti jų atsiradimo priežastis bei sąlygas.

5. Teisės aktuose nustatomos šios nacionalinio saugumo interesus užtikrinančios specialiosios saugumo priemonės:

- 1) fizinės ir informacinės saugos reikalavimai;
- 2) energetinio tiekimo saugumo ir pirminių energijos šaltinių diversifikacija, ilgalaikės kuro tiekimo sutartys ir būtinų kuro atsargų rezervas;
- 3) atominės elektrinės technologijų atitiktis nustatytiems saugos reikalavimams ir technologijų tiekėjų alternatyvos;
- 4) Lietuvos Respublikos elektros energetikos sistemos rezervų užtikrinimas;
- 5) atominės elektrinės eksploatacijos nutraukimo, atliekų tvarkymo finansavimo užtikrinimas;
- 6) projekto įgyvendinimo bendrovės valdymo organų teisė pagal kompetenciją savarankiškai priimti operatyvinius valdymo sprendimus, jei to reikia atominės elektrinės saugai užtikrinti.

6. Projekto įgyvendinimo bendrovei ir investuotojams taikomos ir kitos specialiosios saugumo priemonės, nustatytos Lietuvos Respublikos atominės elektrinės įstatyme, Lietuvos Respublikos branduolinės energijos įstatyme, Lietuvos Respublikos radiacinės saugos įstatyme ir kituose teisės aktuose.

7. Šiame straipsnyje vartojamos sąvokos suprantamos taip, kaip jos yra apibrėžtos Lietuvos Respublikos atominės elektrinės įstatyme.

Papildyta straipsniu:

Nr. [X-1447](#), 2008-02-01, Žin., 2008, Nr. 19-675 (2008-02-14), i. k. 1081010ISTA00X-1447

5 straipsnis. Strateginę reikšmę nacionaliniam saugumui turinčių įmonių ir įrenginių bei kitų nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių įmonių sauga

1. Vyriausybė arba jos įgaliota institucija, atsižvelgdama į įmonių veiklos ypatumus, nustato strateginę reikšmę nacionaliniam saugumui turinčių įmonių ir įrenginių bei kitų nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių įmonių fizinės ir informacinės saugos reikalavimus.

2. Strateginę reikšmę nacionaliniam saugumui turinčių įmonių ir įrenginių bei kitų nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių įmonių vadovai atsako už šio straipsnio 1 dalyje numatytų fizinės ir informacinės saugos reikalavimų įgyvendinimą.

Papildyta straipsniu:

Nr. [IX-2000](#), 2004-02-05, Žin., 2004, Nr. 28-871 (2004-02-21), i. k. 1041010ISTA0IX-2000

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

RESPUBLIKOS PREZIDENTAS

VALDAS ADAMKUS

Pakeitimai:

1.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [IX-1677](#), 2003-07-01, Žin., 2003, Nr. 73-3354 (2003-07-23), i. k. 1031010ISTA0IX-1677

Lietuvos Respublikos strateginę reikšmę nacionaliniam saugumui turinčių įmonių ir įrenginių bei kitų nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių įmonių įstatymo 3 straipsnio papildymo įstatymas

2.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [IX-2000](#), 2004-02-05, Žin., 2004, Nr. 28-871 (2004-02-21), i. k. 1041010ISTA0IX-2000

Lietuvos Respublikos strateginę reikšmę nacionaliniam saugumui turinčių įmonių ir įrenginių bei kitų nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių įmonių įstatymo 2, 3, 4 straipsnių pakeitimo ir papildymo ir įstatymo papildymo 5 straipsniu įstatymas

3.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [X-621](#), 2006-05-25, Žin., 2006, Nr. 65-2385 (2006-06-10), i. k. 1061010ISTA000X-621

Lietuvos Respublikos strateginę reikšmę nacionaliniam saugumui turinčių įmonių ir įrenginių bei kitų nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių įmonių įstatymo 2 straipsnio 1 dalies 1 punkto pripažinimo netekusiu galios įstatymas

4.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [X-1079](#), 2007-04-05, Žin., 2007, Nr. 46-1714 (2007-04-26), i. k. 1071010ISTA00X-1079

Lietuvos Respublikos strateginę reikšmę nacionaliniam saugumui turinčių įmonių ir įrenginių bei kitų nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių įmonių įstatymo 3 straipsnio pakeitimo įstatymas

5.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [X-1447](#), 2008-02-01, Žin., 2008, Nr. 19-675 (2008-02-14), i. k. 1081010ISTA00X-1447

Lietuvos Respublikos strateginę reikšmę nacionaliniam saugumui turinčių įmonių ir įrenginių bei kitų nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių įmonių įstatymo 3 straipsnio pakeitimo bei papildymo ir įstatymo papildymo 4(1) straipsniu įstatymas